

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joi și Sâmbăta

ABONAMENTUL

Pentru Sibiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru monarhie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru străinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecezane Sibiu, strada Măcelarilor 45.
Correspondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român”, strada Măcelarilor Nr. 45.
Epistolele nefrancate se refuză. — Articuli nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:

Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rëndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

„Nu voiu sieri bogat“.

Aceste remarcabile cuvinte și pline de înțeles se cuprind în poesia nemuritorului Eminescu, intitulată „*Mai am un singur dor*”, în care în vii colori depinge peisagiul mormântului seu simplu și singuratec, așa precum el în cunoșcuta-i modestie și-l închipuia și și-l dorea.

Analogă este enunțarea de curând decedatului dirigent dela filiala „Albinei” din Brașov, a de toți regretatului Valeriu F. Bologa. Asemenea lui Eminescu a și el cu puțin înainte de trecerea lui din această viață, celor mai de-aprope ai sei, lăsându-le cu limbă de marte dorința: „*Nu voiu cununi pe sieri*”, ci o înmormântare fără pompă mare, fără cheltueli multe, cât mai simplă, și cu un singur preot. Și a făcut această, nuca se dee expresiune unei convingeri filosofice de natură a desprețui această lume cu toate ale ei, nu ca expresiune a unei dispozițiuni pessimiste, — ci, rămânând consecuent firei sale de bun econom, — a voit să arete poporului din care a eșit, că a cunoscut cu temeiul toate referințele lui și a ținut să-i conformeze aceluia până și ultima-i dorință.

Un lucru foarte înțelept și mai ales corăspunzător stării poporului nostru este acesta, pentru-că nu prin pompa și splendoră înmormântării se eternizează ori lungesce memoria repositului, ci prin însușirile ce le-a avut în viață și prin faptele ce le-a știut lăsa după sine. Aceste sunt cununi neperitoare pe sieriul repositului, cari îl însoțesc în ultima sa cale pe acest pământ; iar cele de flori și verdetă ridică numai splendoră momentană, esternală, pentru de a vesteji în curând și a nu lăsa după sine nici o urmă.

Nu semne externe exagerate arată lumii regretul nostru pentru repositați, ci sentimentele interne, de aceea po-trivit dice Julian într'un edict al seu despre înmormântări: „*ut dolor esse in funeribus non pompa exsequiarum nec ostentalia videatur*” — ca să fie jale la

în mormântări și nu pompă, și să nu apară ca niște reprezentanții demonstrative“.

Capul lucrului însă este pentru noi partea economică, căci un popor ca al nostru, care nici cele mai elementare trebuințe reclamate de progresul și înaintarea unui popor cu viitor nu și-le-a putut încă asigura, nu și poate permite luxul a face pentru un efect momentan și efemer cheltueli zadarnice și neexplicabile.

Iată motivul din care am ținut de bine a insista dela acest loc asupra enunțării din ultima dorință a lui Valeriu Bologa, mai ales că luxul, precum în celelalte referințe sociale ale noastre, așa a știut să și câștige intrare și în obiceiurile noastre de la înmormântări.

Înmormântarea este în cele din urmă, cum a fost și la popoarele din cele mai vechi timpuri, un act religios, la care între rugăciunile rostite de clerici și asistenți pentru mântuirea sufletului celui repausat, se așează în pământ partea muritoare a aceluia, care din pământ a fost luată. Astfel trebuie ori căruia om serios să-i fie cu atât mai bător la ochi și să-i displace, când vede că lucsul, ambițiunea deșartă și rivalizarea prăstă, cari în viața socială au cuprins destul teren, își câștigă loc și în conductul pacinic al înmormântărilor, încât convoiul se prefăce — precum a observat încă *Christostomus* — într'un „conduct triumfal“.

Acest învăț și obicei rău, care se manifestă în sieriuri costisitoare, cununi pompoase și în alte splendori externe, trebuie combătut și delăturat atât din motive etice, cât și religioase, pentru-că semnele indicate n'au nimic de-a face cu sentimentele de condolență, și sunt mai mult în onorea celor remași, decât în a celui repausat.

Din punctul de vedere etic trebuie în deosebi combătut ori-ce luc, care și la marte scote în relief contrastele sociale din viața această, atât de evidente între bogat și sărac, etc. Mărtea mai ales nu cunoște deosebiri, ea bate tot așa la ușa palatelor, ca și

la ușa cortului. Mărtea este mediul prin care tot omul devine asemenea. Pentru ce dar scoterea la ivelă a contrastelor de clase din viață? Pentru ce cheltueli de sute și mii florini pentru treburi fără scop, cari a doua zi s'au vestejit, pe când întrebuintarea rațională a acelor bani, ar putea să stergă lacrimile la atâta seraci, ar putea să îmbrace pe atâta goli și să sature pe atâta flămânzi?

Când scriem aceste, nu avem în vedere numai pe românii din patrie, ci și pe cei din celelalte țări, unde lucsul în această privință adeseori ajunge culmea. Mai ales în România este de necredut ce se cheltuesce cu asemenea ocațiuni în familiile mai fruntașe și avute. Cei ce au asistat la înmormântarea de curând decedatului *Lascăr Catargiu*, trebuie să rămăie uimiți de risipa ce s'a făcut în această privință. Și de sigur, că și fără imensele cheltueli pe cununi, lumea românească era tot atât de convinsă despre sinceritatea jalei generale, cu care nemiul românesc a petrecut la cele eterne pe un devotat și pururea credincios și conștient fiu al său; iar de altă parte numele și faptele lui neperitoare vor rămănea tot atât de vii în memoria posterității, ori era onorat ori nu cu sumedenia cununelor de flori depuse pe sieriul lui. *Florile se uscă, cununile vestejesc dar numele bun rămăne nemuritor*.

La marte să fie toți asemenea, bogatul ca și săracul, și să nu se cultivate și după marte separatismul de castă, care n'are nici un înțeles, căci dincolo de mormânt „*împreună sunt împărații și săracii*“.

Dar încă la familii bogate și cu stare, acest luc se mai poate cel puțin esplica, deși nu justifică, dar apoi vanitatea adeseori mână unele familii serace acolo, ca să cheltuiască din puținul ce-l au, numai ca și la asemenea ocațiuni să *impue*.

Dar ca ori-ce obicei rău, așa și lucsul dela înmormântări nu se va putea delătura ușor, mai ales că proveniența lui este veche, din antichitate, este o rămășită a cultului păgân și

tocmai de aceea și din punct de vedere religios este un lucru necreștinesc.

La Greci și Romani d. e. erau foarte evidente referințele de avere și rang cu ocaziunea înmormântărilor. Morminții bogătanilor erau situați în stratele cele mai frecventate ce duceau la Roma, în *via appia* și *via latina*. Ca să se potă admira mai mult pompa și lucsul desvoltat la înmormântări, bogații au scos din us înmormântările cu facile în timp de nopțe, după străvechiul obicei roman; pe când săracii și sclavii erau transportați noptea de așanumiții *respillones* și aruncați în *puticuli* (morminte comune) (Horat. sat. I. 8, 10.) Deja atunci se înfrumșeau cadavrele celor mai bogați cu flori, cununi și alte podobe, și se espuneau câte 7 zile pe *lectus funebris*, și la urmă cu pompă se îngropau pe lângă o predică ocazională (laudatio), în care se accentua mai ales cum ar fi trebuit să fie viața mortului. Cicero (Brut. 16. 61) ne spune, că se lăudau în asemenea panegirice lucruri „*quae facta non sunt*“.

În locul hainelor simple albe, în cari erau îmbrăcați la început morții, s'au introdus haine lucsoase, încât chiar statele au trebuit să întrevină prin legi. Cele dintâi legi contra lucsului, în timpul legislativei decemvirilor, au fost contra lucsului dela înmormântări.

Lucsul de ați deci nu este decât o imitare a înmormântărilor din trecut. Deja la începutul creștinismului s'a înecuibat și la creștini, încât scriitorii bisericesci au trebuit să-l combată, timbrând folosirea de flori și cununi de „lucru necreștin” și „idololatrie”. Un renumit bărbat al bisericii *Eronim* (nas. 340) serie aspru contra acestor escese, dicând

„Cur et mortuos vestros obvolvitis vestibus;
Cur ambitio inter luctus lacrimasque non cessat?”

„Pentru ce îmbrăcați morții voștri în haine costisitoare,

„Pentru ce nu dispare ambiția barem la jale și lacrimi“.

Deci datina de a susținea și la înmormântări deosebirea între om și

FOIȚA

Scrisori către eleve.

Scrisoarea VI.

Iubiță Aurora!

Când cetim ceva plăcut, fie numai câteva șire, dacă acelea sunt echoul sincerității, ne priesce atât de bine sufletului, încât abia se poate tălmăci.

Când am cetit și eu șirele Tale, am simțit o adevărată plăcere, și adâncită în gânduri, mereu îmi venea în minte cuvântul „sinceritate”, „preținie”, și cu cât ceteam mai departe scrisoarea Ta, cu atâta gândul meu sbura mai departe, să dee de urma acelor două cuvinte despre care amintești, și care Te preocupă.

Și cum stam așa pe gânduri, se făcea pare că eram într'o luncă frumoasă înflorită, și îngrădită cu o pădure de trandafiri, de unde cântau paserile care de care mai frumos, iar sub o tufiță de Nu-mă-uita ridea cu hohote dulci un isvoraș zburdalnic cu perul creț, argințiu; povestea fel de fel de povești ne mai

auzite, și striga toate florile pe nume. Pe unele le stropea cu apă, și apoi alerga vesel prin iarbă murmurând: „Nu-i nimic în lume mai frumos ca sinceritatea!” Am stat mult timp privind la micul guraliv, când deodată mi se pără că ved pe cineva lângă el. — Era o fetiță mică cu fața albă ca crinul, și cu obrăjori de trandafir; cu suris dulce și nevinovat și cu privire senină ca ceriul.

„Ce cauți aici, mica mea prietină? murmură isvorul.

„Am plecat se afu ce-i sinceritatea și prietenia? Unde se află și cine le poate avea? N'ai fi tu atât de bun să-mi spui?” răspunse blând copila.

„Bine! Ți voi spune”, șopti isvorul, și sărind peste o crângă de iedera, aruncă deci de stelișore arginții în perul buclat al copilei — „Eu ți voi spune ce știu, numai să ascuți cu grijă și să iei la inimă cuvintele mele.”

„Mulțămesc dragă isvorașule! o să mă silesc să fiu vrednică de bunătatea ta.”

Un vânt ușor legăna frunzele trandafirilor, și printre floricele se auzeau șopte pline de plăcere, și curioase se întrebau una pe alta: „Cine va fi copilăia această? De unde va fi venit ea ore aici? E poate un inger rătăcit pe pământ!”

„Cum te chiami dragă?” întrebă o mierlă veselă.

„Mă chiamă: Anicuța, — răspunse sfios copila.

„Anicuțo, — nu-i nimic în lume mai frumos ca sinceritatea! murmură în isvorul. Ea e o floare din raiu, adusă pe pământ de ingeri, din cer. Incolțește, și prinde rădăcină numai în sufletele curate. E soră dulce cu prietenia și trăesc și mor la oaltă. Omenii, în al căror suflet înfloresc, sunt așa de buni și așa de frumoși, ca ingerii.

„Așa? o dragă isvorașule, spunemi și mie, ce să fac, ca să înflorască sinceritatea și în sufletul meu. O spune-mi, dragă isvorașule, fi bun!” se ruga copila.

„Ved că tu ești copilăia bună, pentru aceea te sfătuiesc Anicuțo dragă, să te ferești de minciună ca de foc. Cine nu minte nici chiar de glumă, și e pătruns de iubirea adevărului, în acela sinceritatea e acasă. Te silește să iubești adevărul mult-mult, și atunci și tu vei fi asemenea unui inger, iar în fața ta va rămănea ceva așa de frumos care va luci ca soarele, și aceea este sinceritatea, care va înflori mereu în sufletul teu și va face să te bucuri de toate lucrurile pe care le-a lăsat Dumnezeu pe lume pentru omenii; iară când

vei minți, atunci sinceritatea se vestejește și pe urmă piere de tot, iar în locul ei răsare fățarnicia. O buruiănă veninosă care e sora păcatului, și care fură sufletului toate bucuriile; și frământă necontent și-i amărăște totă viața. Omenii cari poartă fățarnicia în suflet, sunt desprețuiți de totă lumea, dar cei ce se deprind a fi sinceri, sunt iubiți totdeauna. O dragă Anicuțo, sinceritatea e așa de frumoasă, de nu-i nimic în lume să o potă întrece. Să fi sinceră Anicuțo, și atunci vei fi ca un inger!”

„Mă voiu sili din toate puterile mele, dragă isvorașule, dar fii bun mai spune-mi și aceea, când este prietenia adevărată, și cum trebuie să fiu către prietenii mele, ca ele să me iubească?” întrebă mai departe copila.

„Ti-am spus, copilă dragă, că sinceritatea e soră cu prietenia, prin urmare, către cine vei fi tu sinceră, și cine va fi către tine sincer, acolo e prietenia. Ca se poți dice că cineva ți-i prietenă, trebuie să fie legătură de iubire și încredere între voi, iubire curată fără de nici un interes. Căci cu interesul se ivește egoismul, care sparie și alungă prietenia și sinceritatea.

om prin desvoltarea unei splendori costisitoare este păgână și nu cuadrează cu conceptele religiei creștine.

Înmormântarea simplă după usul oriental s'a susținut până ați la Ovrei, cari îngropă pe toți morții lor, avuți ori săraci, în un vestmânt alb de cânepă ori în, și în sieriuri simple ne-colorate și nepoleite. Depunerea de cununi e în general neadmisă, deși influința timpului se ivesce une-ori și la ei.

Noi avem să ne ținem în privința acestă de sfaturile sfinților părinți și a scriitorilor bisericești, cari combat acest luc.

Eronim (ep 26 ad. Pamm.) es-primă dorința, ca să se onoreze memoria repausaților prin *milă* și *indurare* față de cei lipsiți și prin daruri la cei săraci, iar nu prin flori și cununi; și laudă pe Pammachius, caruia îi adresază epistola, pentru numeroasele dăruiri făcute întru amintirea soției sale, căci este convins, că precum apa domolesce focul, așa se șterge păcatul prin îndurare. Acest frumos obicei era lăsat în veacul al IV-lea, și sfinții părinți adeseori amintesc de el. Așa și *Ioan Gură de aur* (omil. 51, 32, 27,) ne spune, că după înmormântare erau chemați cei săraci, spre a li se împărți daruri.

Acest obicei este păstrat până în ziua de azi la poporul nostru în așanumitele *pomene*, sau, cum se mai numesc pe unele locuri, *comandări*. Aceste deși își au originea în obiceiuri vechi păgâne, totuși pot fi aprobate și din punctul de vedere creștinesc. La vechi Romani încă se aduceau în zilele de înmormântări (feriae denicales) jertfe atât la grăpă cât și acasă; iar Grecii repetau aceste jertfe și în ziua a treia (trita) și a noua (enata), iar în Atena și în a treidăcia (trikades.)

Și zile de ale morților aveau cei vechi; în Atena erau *Nekysia*, când se aduceau jertfe pentru repausați (Aeschylus, Pers. 615); iar în Roma se țineau în Februarie așanumitele 8 „*dies parentales*“, zile de doliu general. Mormintele se împodobeau cu flori, mai ales trandafiri și violele.

Asemenea era și „Rosaria“ în Iuniu.

Cu aceste ocazii se făceau și ospete, cari după mărturisirile lui *Cicero* (pro Flacc. 38) și *Horat*, (Sat. II. 3, 86) erau adeseori sub totă critica.

Românii în multe părți au susținut asemenea ospete întocmai și le-au combinat cu așa numitele *agape*, cari au eșit din us, afară de înmormântări. Aceste ospete numite *pomene* sau *comandări* aveau la început un timbru foarte etic, întru cât bogații țineau se-și arete la asemenea ocazii iubirea către de-apropie și mai ales milostivirea spre cei săraci, cari erau dăruți și săturați. — Unde acest caracter și l'au

susținut, acolo obiceiul pomenei nu pôte fi combătut, căci precum și *stul Augustin* constată, „nimic nu susține mai vie amintirea repausaților, ca și milostenia către săraci.“

Dar precum multe alte obiceiuri; așa au degenerat și acesta, căci astăzi nu numai cei avuți dau ospete celor săraci, ci cei săraci rivalizează cu cei bogați, periclitându-și adeseori puțina avere, de care mai dispun. — Nu înțelegem aici cele câte-va pomene (pâni), cari se dau preoților, căci aceste nu trag în culpă, ci risipa, ce se face saturând pe de aceia, cari n'au lipsă, și încă cu bani împrumutați dela cămătari cu interese îndecite.

Le vorbim aceste din propria experiență, căci adeseori am fost martori la asemenea împrumuturi. Mărtea vine de multeori pe neașteptate și te află nepregătit. Ce face acum Românul? Se duce la jidanul ori armeanul din loc și face cheltueli zadarnice, numai ca se nu rămă îndărătul altora. În loc de bani dă obligațiune ori cambiu și la împlinirea sorocului — neavând-de unde plăti — i se vinde vita din grajd ori țelina din câmp. Cei ce sunt și fruntea institutelor de bani se întrebe numai care-i cauza contragerii de multe împrumuturi mici și o vor afla foarte de multeori în casuri de mărte.

Din punctul de vedere economic național cruțarea ni-se impune, precum în toate, așa și mai ales la înmormântări; iar luxul nu este justificat nici acolo unde poporul este mai cu stare, cu atât mai puțin la noi Românii, cari pe cele mai multe terene suntem abia la început. Leghion este încă numărul trebuințelor noastre atât culturale, cât și economice. Trebuie deci să ne restrângem în toate acțiunile noastre la cele-ce sunt absolut necesare, iar în loc de cheltueli zadarnice mai bine să depunem un echivalent corespunzător pe altarul unui scop filantropic.

Din acest punct de vedere, ce superioră este jertfa pentru „masa studenților“, d. e., decât cheltuiala pentru cununi vestejitoare. Efectul cununii este efemer, iar dela masa studenților se ajută fiii săraci ai neamului rivalitatori după cultura românească și li-se ușurează ajungerea scopului.

Bărbați nemuritori, ca *Șaguna*, *Gozsdu* etc., ne-au dat în privința înmormântărilor cele mai strălucite exemple de simplitate, pe cari n'avem decât să le generalizăm, ca fiind provenite dela oameni adânc cunoscători ai stării și referințelor poporului român. Iară ce privește în special cununile dela asemenea ocazii, ni-se revocă în minte advertisementul repausului metropolit *Miron*, care vedând numărul frumos de cununi, depuse pe mormântul fericitului *Șaguna* cu ocaziunea parastasului festiv din anul trecut, a zis „că depu-

nerea de cununi este în absoluta contradicție cu usul bisericești ortodoxe“.

Dar și scriitorii apuseni serioși nu le admit. Așa *Prudentius* se întreabă dicând: „*nos tecta fovebimus ossa violis fronde frequenti*“? adevă: pentru-ce acoperim cu flori și cununi numeroase oșele învălitate?

Am insistat asupra acestei chestiuni din incidentul reșosării dirigentului Valeriu Bologa, dorind ca să fie imitat de toți frumosul exemplu de a jertfi în loc de cununi, pentru un scop mareț filantropic denariul câștigat cu sudoare, și această în interesul progresului nostru general, atât de mult dorit din partea tuturor. Resultatul va fi mulțumitor; să căutăm numai a generaliza laudabila inițiativă de a nu da nimic pentru lucruri superfine.

Casul repausatului Bologa a avut un rezultat de aproape 1000 fl.

O îndreptare rațională pe acest teren este însă numai cu concursul comun posibilă, dacă din toate părțile cei competenți vor căuta să introducă pe terenul acesta moderațiunea și modestia cuvenită.*)

Dr. Elie Cristea.

Clericii extraordinari.

Cu deosebire de câțiva ani încoace, prețutul nostru diar „Telegraful Roman“ a deschis colonele sale la o mulțime de chestiuni importante, cari privesc promovarea intereselor noastre bisericești. Este și lucru foarte înțeleptesc acesta, și cel puțin represintă de o mie de ori un program mai bun, decât acele foi ale noastre, cari pe teme și întrebări politice se certy adese-ori într'un mod pătimas și într'un ton, care, dacă din nefericire se ivesc uneori între frați, apoi cel puțin în public în fața străinilor, n'ar trebui să apară.

Și ce politică mai bună am putea face azi, decât interesându-ne de desvoltarea intereselor noastre bisericești, școlare și peste tot culturale?

Între altele „T. R.“ ved că a dat loc și unui articol scris de dl profesor Dr. *Petru Șpan* cu privire la cursul clericilor extraordinari, cari în biserica noastră de mult formeză un *malum necessarium*.

Adevărat este în general, că toți trebuie să năsim într'acolo, ca să avem un cler deplin pregătit a desvolta în mijlocul poporenilor sei o activitate pastorală, care după 6—10 ani să fie în stare a prezenta neamului și bisericei un rezultat cât mai îmbucurător, căci cine n'ar dori să înaintăm pe toate

*) Articul întărdiat din lipsa de spațiu.

terenele și să ne înălțăm cu repegiunea vulturului?

Numai cât combinațiunile teoretice făcute la masa verde ori de pe catedră, foarte adeseori sunt departe a se potrivi referințelor locale date, pe cari nu le pôte nime schimba momentan sau chiar cu o trăsătură de peană. Aceste referințe le cunosc mai bine aceia, cari dîlnic se lovesc cu capul de ele și stau adeseori neputincioși în fața lor, și în urmă trebuie să ajungă la convingerea că *nu există salturi în natură*, și că e bine să cauți a se desvolta toate în cursul lor normal, căci așa progresul e mai asigurat, mai stabil, deși pôte mai încet. Așa și cu aplicarea clericilor extraordinari. Cine n'ar dori să fie tot preoți cu maturitate, ori cel puțin clerici ordinari cu 6—7 clase și cu cursul clerical întreg? Dar apoi de unde să-i iei, dacă nu se află, și cei ce sunt disponibili, de ce nu se fac preoți în parochiile vacante? După rapoartele anuale ale veneratului consistor către sinodul archidieceșan sunt în permanență cam 130 *parochii vacante*. Acesta este un număr destul de anormal, aproape 15% din numărul parochiilor matere. Cine oprește pe clericii absoluți să reflecteze la aceste parochii?

De sigur puținătatea venitelor parochiale, căci dacă n'ar fi așa, de sigur n'ar preferi un număr considerabil de clerici absoluti a rămănea învățatori cu un salar de 300 fl. anual, și încă într'un oficiu mai greu ca cel parochial.

Parochiile vacante sunt cunoscute tuturor, și li se ofere repetate ocazii a concura după postul de paroch, căci un cleric extraordinar se primesce pentru o anumită parochie numai după ce în urma publicării alor 3—4, uneori și 5 concurse, nu s'a aflat om cu cualificațiune normală.

Ba s'au întemplat casuri, că paroch instituit în mod definitiv și-a părăsit comuna și a primit în alt loc un post de învățator, iar în alt cas parochul — părăsindu-și cariera — a primit un post inferior la... căile ferate!

Între asemenea împregiurări, ce să facă acum autoritățile bisericești cu asemenea parochii, dintre cari unele stau fără conducător și de 18—20 ani?

Să le abandoneze de tot și să lase credincioșii nostri espuiși tuturor momentelor, câte se ivesc și se pun la cale din partea confesiunilor conlocuitoare, cari adeseori aplică din partea lor 2 preoți în o asemenea comună, numai ca să fie mai cu efect turburarea poporenilor nostri? Interesele noastre prețind, ca biserica să alegă între două rele pe cel mai mic: dacă nu află om deplin cualificat, să aplice un bărbat, întru cât e posibil, tot cu crescere

„Să ai însă grije la alegerea prietenelor tale. Nu te încrede prea iute, ci numai după mai multe dovezi de sinceritate, primesc sau ofere amicitie cuiva, căci altcum o să cunoști desamăgirea, care sfășie sufletul bun și nobil încât acela abia se mai pôte vindeca!“

„Dragă isvorașule, ce bun ești tu, că îmi spui adevărul. Eu te iubesc și simț că te voi iubi totdeauna. Tu trebuie că ai mulți prietini și prietene, căci tu ești sincer; o, dragă isvoraș, numără-mă și pe mine între prietenele sincere! Vrei?“

Se uitau trandafirii unul la altul, și se uitau umiliți în fața celor doi trandafiri ce erau înfloriți pe obrăjorul Anicuței.

Rădăle sôrelui se furisau printre frunzele tremurătoare ale unui plop, și se scaldau în undele isvorașului, lângă care ședea copilă, iar el în semn că o primise de prietină se juca cu picioruțul și mânuțele ei albe.

„Toți aceștia sunt prietini tei? întreabă Anicuța arătând către trandafiri și floricelele de pe luncă.

„Da! răspune isvorul.

„Și sôrele e prietenul teu?“

„Da, și el e prietenul meu! Și ce afi tu aici de mirat, dacă și sôrele e prietenul meu? Vosbește sincer prietena mea!“

Cei doi trandafiri de pe obrazul Anicuței se făcără roșii ca sângele. Anicuța simțea că n'a dîs bine, dar vrînd să fie sinceră, cu genele plecate dîse:

„Mi-a venit lucru de mirat acela că sôrele se coboră din înălțimea lui aici, pe pământ, se-și alegă prieteni!“

„Veți, draga mea, că tu încă nu m'ai priceput. Ți-am spus, că prietenia nu există unde e interesul. Prieten adevărat nu ne pôte fi acela, pe care l'am ales după înălțimea rangului ce-l are, ci după înălțimea sufletului cu care l'a dăruit Dumnezeu! Sôrele nu e prietin numai cu mine, ci cu toate floricelele de pe lunca această. El le desmărda cu acea iubire, cu care se joca și se ogîndă în undele mele; dar pentru aceea, nici eu, nici floricelele, nu ne închipuim mai mult, decât atăta ce suntem, și ce ne-a lăsat Dumnezeu. Nici unul dintre noi nu ne închipuim că am fi sôre, sau pôte chiar și mai buni ca sôrele, pentru că el ne ofere prietenia lui, și nici sôrele nu se gândește la aceea ce e el să se țină mai sus, căci îndată cu gândul acela resare vanitatea, care sugrumă modestia și bunătatea! Vanitatea cu slugile ei urite care ne răpește farmecul ce l'am avut până

nu am cunoscut-o. Între prieteni nu există nici rang, nici avere. Prietenia cea bună, se bazează numai pe frumșeta sufletescă, și urit suflet au ființele care vreau să-și câștige vază naintea lumii, prin prieteni avuți și prin ei să se ridice la stima pe care altfel nu și-ar putea-o cuceri!

„O, dragă Anicuță, la alegerea prietenelor tale nu alerga după diamantele cu care le vei vedea gățite, nici după rochiile de mătase cu care vor fi îmbrăcate, ci după faptele și purtarea lor frumôsă!“

Anicuța privea isvorul îngândurată și oftând din inimă întreabă:

„Prieteni și prietenele tale nu se mănăie pe tine nici odată? și nici ele între ele nu se certy?“

„Măniă? certy? Dômnă ferește! Între prieteni și prietene sincere nu are loc mânia și certy, pentru că având dovezi că cineva e prietenul nostru, nu ne putem mânia pentru ori-ce nimicuri, ori chiar pentru o glumă. Între prieteni se ivesc ici coalea păreri deosebite, dar acele se unesc iar prin înțelegere și prin cuvinte frumôse, iar când se ivesc o neînțelegere, tot pe calea pacinică se lămu- rește lucrul. Iubirea sinceră ce nutrim prie-

tenelor noastre, ne dă putere a ierta când ele ne-ar fi greșit ceva, dar de regulă pe cine iubim, la acea nu-i aflăm nici o greșală, pentru că iubirea și încrederea ne arată mai ales partea lui bună, iar greșelile le trecem mai ușor cu vederea. Eu am o mulțime de prietini, dar nici cu unul nu m'am certat vre-odată. Ici coalea voui fi greșit și eu prin petulanță ori nebagare de samă, dar prietenele și pretenii mei nu s'au supărat, ci ne-am înțeles și lămurit. Și eu m'am simțit foarte fericit și recunoscător, că mi-au spus greșala. Fugi din calea celor ce-ți lăudă în față toate nebuniile, și încrede te în aceia care ți vor spune și adevărul în față!“

*

Se făcea sară. Eu stam cu scrisoarea Ta tot în mână, am cetit cine știe de câte ori, până când gândul meu a umblat departe, a umblat acolo, unde l'a trimis întrebarea din epistola ta, și drept răspuns la aceea, Ț'am scris fuga gândurilor mele.

Maria Cioban.

biserică, dar cu curs clerical extraordinar; și avem convingerea, că turma noastră e mai bine păzită așa, decât deschidând stoborul și lăsând lupilor intrare liberă. Să fie deci ori și cine convins, că aplicarea extraordinarilor se face numai din necesitate, și numai Venerabilul Consistor va fi știind, prin câte deputațiuni este incomodat, până când se decide a primi un extraordinariu, iară noi protopresbiterii nici nu mai vorbim de ele, căci adeseori avem celor mai mari neplăceri din motivul, că spunem comunei să mai aștepte, să mai publice un concurs etc. Bieții oameni așteptă, cât pot, dar apoi de la un timp își perd paciința și a-i mai tămănda merge pe contul neglijării trebuințelor lor sufletești.

Nici chiar împrejurarea, că comuna e mai măriră nu atrage totdeauna pe un cleric ordinar; adeseori hotărăse situațiunea ei izolată, retrasă, între munți etc. Un calificat nu se duce acolo, căci nu-i place poziția comunei. Astfel trebuie să te ajuti cum poți, pentru că nu e vorba numai de „spiritul timpului”, accentuat de dl profesor Dr. Șpan.

Când vom a întregi bine o parohie, trebuie să avem în vedere nu spiritul timpului, ci și spiritul poporului, a turmei, pentru care se designă parochul. Și nu trebuie să afirmăm așa de în mod absolut, că „tinerii cu calificățiune extraordinară sunt cei mai slabi”, căci adeseori practica vieții ne-a dovedit, că preoții extraordinari ne-au făcut bune servicii. Despre un asemenea paroch, mort de tiner, știu că după o scurtă păstorie a regăsit, pe lângă altele, astfel referințele materiale ale parochiei sale, încât a lăsat în bani gata o avere de 8000 fl. Cu ocaziunea unei petreceri în Sibiu am asistat la o întrebare pusă unui coleg protopop: că de ce nu se mai convoca în cercul lui Reuniunea învățătorască? Răspunsul i-a fost, că îi lipsește ajutorul de până acum al parochului T., un extraordinar, acum strămutat în alt tract. O dovadă această că extraordinariul îi oferea cel mai bun ajutor în conducerea afacerilor tractuale.

Din aceste casuri este evident, că și între extraordinari sunt elemente bune, căci adeseori activitatea pastorală nu atâră de la calificățiunea formală, ci de la însușirile personale, căștigăte în școala cea mare, în practica vieții.

De altă parte sunt casuri, când parochi cu 8 clase și chiar cu maturitatea s'au dovedit cei mai răi păstori practici. Cunoșc o comună, unde parochul cu maturitate a făcut praf și cenușe toate interesele biserice sale, ruinând cu deservire și îndrăgă avearea ei, ardând chiar și întraga de pe biserică; iar în urmă muștrat de glasul ruinelor activității sale, a luat frunza în buze și și-a părăsit comuna.

Și foarte adeseori se întâmplă, că fiind prea mare diferența între paroch și popor, parochul își neglija turma, se izolă de ea. Așa d. e. în Bucovina protopopul adeseori se plânge, că preoții lor nu este ca cea din Ardeal, unde preotul cu poporul *una sunt și una simt*.

Imi aduc aminte la locul acesta de o audiență la reșosatul metropolit Miron, cu care ocaziune m'am plâns asupra puținelor însușiri pastorale observate la unii parochi tineri, deși deplin calificați în cele formale. Atunci mi-a descoperit un interesant plan de organizare a parochiilor, care — spune — că adeseori îl preocupă, deorece și de la alții a primit jalbe de aceeași natură. Dădea reșosatul — D-zeu să-l ierte — că ar fi bine să se formeze în archidieceasă cercuri din mai multe parochii apropiate, cari după situațiunea lor graviteză spre o comună centrală. Aici în centrul se fie un paroch calificat în totă forma, care să poarte întreg oficiul parochial, al cercului seu;

iar în comunele aparținătoare să aibă tot atâtea preoți mai puțin calificați, dar apoi cu evlavie preoților bătrâni, cari să împlinescă slujbele preoțesci, rituale etc. și să stea la dispoziția parochului din centru. Ori-cât ar apărea la primul moment de paradox acest plan, totuși un încercunț cap al bisericei nu fără motive nejustificate va fi ajuns la combinarea lui.

Chiar și compatrioții nostri Sași cu averi neasămănate mai mari ca noi, și cu popor cult, încă sunt adeseori avisați a aplica clericii extraordinari în număr destul de însemnat.

Să fim deci cu considerare la toate referințele de traiu ale poporului nostru, când judecăm asupra lucrurilor, și să nu statorim principii absolute, căci în referințele date este foarte relativă aplicarea lor.

Deaparte se fie de noi și presupunerea că intenționăm a perpetua o stagnare în dezvoltarea clerului nostru. Dă-mne feresce!

Nu încapă îndoelă, să avem în vedere pururea devisa: „*Înainte!*”, dar apoi a lăsa o parohie 18 ani vacantă nu însemnează de loc: înainte, ci din contră: înapoi. Deci ca decadența să se paralizeze, cei competenți trebuie să o întregescă după putință, și e bine că se face așa, căci este mult adevăr în maxima românilor: „*E rău cu rău, dar mai rău fără rău*”, și ori ce instituțiune învoresc din trebuințele poporului.

Un protopresbiter.

Revistă Bisericească.

Zbateri contra umilirii.

În sinul bisericeii surori gr.-cat. române, se petrece de câteva luni de zile, o luptă grea între conștiințele și demnitatea preoților și între momelile arginților pe care guvernul îi pune la dispoziția preoții gr.-cat. ca ajutor, dar între condiții repugnante: ca să-i potta ridica numai cu chitanțe vidimate întâi de solgăbirii!

În archidieceasă Blajului s'au ridicat multe voci bărbătești din sinodele protopresbiterale contra acestei umiliri ce guvernul o pretinde unui cler ce stă pe aceeași treptă de cultură ca și clerul bisericeii apusene ori a celor reformate, — dar au fost destule și de acelea cari n'au avut curajul a protesta, ci — au înaintat iute chitanțele cu „Lăta” al solgăbirului...

Lupta această a bărbăției, a demnității și conștiinței revoltate, cu umilirea, e numai firică și onorătoare pentru cei dintâi, — dar durere, după cât putem înțelege din tonul iritat, pe alocure indignat, al diarului „Unirea”, parcă curentul pentru primirea ajutorului chiar cu umilirea impusă, va eși el birutor. Căci sărăcia e mare și ispitele mult și la frații gr.-cat.

Ca un semn al vremilor însă, remarcăm, că acțiunea de umilire a produs o așa mare reacțiune, încât până și demult adormita și pururea „liniștită” diecesă a Gherlei, dă, în unele puncte ale ei, semne acestei reacțiuni.

La 2 Iunie n. s'a ținut în Stoiana conferința preoțescă a tractului Lașard, la care a luat parte aproape toți preoții din tract. Conferința a fost presădată de dl protopop Sabin Coroian. Fiind pusă la ordinea zilei cestiunea împărțirii ajutorului de stat, preotul Traian Deac a făcut următoarea propunere, pe care conferința a primit-o cu unanimitate:

„Deorece împărțirea ajutorului de stat, practică în ultimii ani, și cu deosebire în anul curent, se face fără considerare la meritele eclesiastice cari ar fi unicele administrabile la împărțirea neegală, și se iau alte împrejurări în considerare, — propun, ca onorata conferință să rōge umilit pe mărutul ordinariat să se întrepună și să întrevină, ca acel subsidiu să fie pus la dispoziția ordinariatului! Onorăm să ne dăm cuvântul de ordine, că nu vom primnici unul subsidium împărțit cu practica de până acum”.

S'a pus apoi în discuțiune cestiunea autonomiei și a Jubileului de 200 de ani dela unirea cu Roma. Membrii conferinței au hotărât la urmă, să fie rugat ordinariatul de a convoca un Sinod diecesan, în care să se discute cestiunile ajutorului de stat, a autonomiei și a sârbării Jubileului de 200 de ani.

Scrisore din Săcele.

Adunarea generală a despărțământului I. al Asociațiunii, — și esamenile școlilor noastre.

Săcele în 31 Maiu 1899.

Onorată Redacțiune!

O veste îmbucurătoare din uitatele și părăsitele Săcele. Dina de 30 Maiu a. c. a fost pentru aceste sate nu numai o frumoasă sârbare bisericească și culturală, ci o zi de reînviere națională, în care acest popor necăjit și părăsit a dat învederată dovadă, că nu și-a uitat de conștiința, demnitatea și mândria sa națională.

E cunoscută tuturor frumoasa și rodnică activitate, pe care *Desp. I. al Asociațiunii* o desfășură de la reconstituirea sa încôce; e cunoscut zelul și abnegațiunea cu care lucră în interesul cauzei culturale și comitetul ce stă în fruntea acestui Despărțământ.

Comitetul luând în considerare starea tristă în care au ajuns Săceleii, deși știa că timpul e foarte nepotrivit, a hotărât totuși ca să-și țină adunarea sa generală aici, având speranță, că prin această va contribui la deșteptarea spiritelor, ce zac în letargie. Și nu s'a înșelat.

La orele 10 a. m. în ziua prefriptă un număr frumos de popor și inteligență, în frunte cu Venerabilul paroch *Alece Verza*, așteptau sosirea tramvayului ce aducea pe comitet și oșpeții din Brașov, veniți într'un număr neașteptat de mare: domni și dămine. Oșpeții fură întâmpinați cu urale puternice, iar dlui director al desp. prof. *Andreu Bârseanu* i-se oferi din partea domniei Veturia Verza, un frumos buchet de flori.

În imponent convoiu plecarăm către biserică, și streinii se uitau a minune la noi, căci nu ne mai credeau capabili de astfel de mișcări însuflețite. Biserica cea nouă din piața Cernatului — biserică cea mai mare din diecesă — era deja ocupată de lume. În accente frumoase răsuna corul de studenți din Brașov al dlui prof. T. Popoviciu.

Se începu parastasul întru memoria bărbatilor emeriți pentru Asociațiune. E un moment înălțător. Se pomeniră toți: Șaguna, Șulut, Romanul, Cipariu, Bologna, Baritiu etc. A fost mișcător când coliva fu ridicată de preoții celebranți asistenți, comitet și alte persoane și când Venerabilul Părinte A. Verza ceti o frumoasă rugăciune pentru odihna sufletelor marilor bărbai.

Imediat dl director al Desp. pași la masa încărcată cu flori și deschide adunarea printr'un magistral discurs, în care arată ce e Asociațiunea, ce intenționează, ce sunt despărțămintele, cari li-e misiunea și cari ne sunt datorințele noastre față de această instituțiune.

Răspunde foarte frumos dl paroch Roman Verza, președintele agenturii din Satu-lung care arată bucuria ce-o simte poporul, că are fericirea de a primi adunarea în mijlocul lui.

Se trece la ordinea de zi. Se cetesce raportul comitetului prin dl Corneliu Aisăr, secretarul N. Bogdan fiind împedat a participa din cauză de morb. Apoi raportul despre bibliotecile populare al dlui Grigoriu Maior, raportul despre starea cassei, de Corneliu Aisăr. Vedea în fața fie-căruia mulțumirea ce-o simte, pentru mersul regulat, progresul frumos și activitatea rodnică, ce a desfășurat o despărțământul în decursul acestui an.

Se esmite o comisiune pentru înscrierea de noi membrii, și se își înscriu câți-va ordinari și mai mulți ajutători. E de observat, că astă-iară s'a înființat în Satu-lung o agentură, cu care ocaziune s'au înscris vre-o 30 de membri.

O altă comisiune a censurat socotilele de cassă, care prezintă un raport absolut de bun și mulțumitor.

Dl Dr. Mănoiu cere cuvânt asupra debaterii generale a raportelor și se lănsază într'un frumos discurs mai lung despre istoricul nostru pe care însă a trebuit să-l întrerupă din cauza timpului înaintat.

Dl paroch Toma Frateșiu prezintă și cetesce o cerere a comunei sale Bacifalu, pentru-ca Asoc. să ajute școala, pe care credincioșii n'o mai pot susține. Se predă comitetului, care la rândul său o va înainta comitetului central.

Urmăză o disertațiune despre: „Cauzele decadentei economice a Românilor săceleii și remedii ce ar fi de aplicat, pentru regenerarea ei” ținută de studentul Ioan Lăpădatu.

După aceea încheierea adunării prin un cuvânt al dlui director, care esprima bucuria și mulțumirea că s'a putut ținea o ast-

fel de adunare, și doarece, ca la o nouă ocaziune să găsească pe săceleii într'o stare mai înfloritoare.

După aceea o bogată masă, la care au participat peste 60 persoane. Toți veseli și mulțumiți.

S'a toastat: Vener. paroch Alece Verza pentru comitet, — Dl Bârseanu pentru Săceleii, dl Frateșiu pentru mame, apoi pentru secul frumos, pentru învățători etc.

Ne prinserăm apoi la o frumoasă și mândră horă, după care urmară sir: Ardelene, Hățegane, Chindii și Breze.

S'audim de bine și din alte părți!!

— În săptămâna trecută s'au ținut esamenile de încheiere la școlile noastre din Bacifalu, Turcheș, Cernatu și Satu-lung. Frumosele rezultate fac o deosebită cinste dlui învățător! Aici avem și trei dșore învățătoare: Jarca, Munteanu, și Stinghe, cari au atras atențiunea tuturor prin sporul și bunul rezultat, ce l'au făcut cu micii băieți. În general băieții de aici escelează în aritmetică și limba română, eu deosebire: cunoștințe gramaticale.

Un lucru mi-a tras atențiunea. La esamenile de cant, am auzit cântându-se „Românime mult cercată”, ceea-ce mi-a produs multă duioșie și mângăiere sufletescă. Să dea D-zeu, ca să nu rămână băiat de școală care să nu scie această cântare menită a fi mână pomâne... în n a ț i o n a l.

Ler.

Revistă Externă

Din Macedonia.

Propaganda macedonenă lucrăză iarăși cu multă putere. Orecari membri ai comitetului secret au spintecat de curând pe stradă pe un învățator, pentru-că nu s'ar fi supus ordinelor date de ei! Așa mare e disciplina acestei societăți, că pe soții pe cari îi provocă la ceva și nu se supun, îi ucid! Atentatul acesta va deștepta din nou atențiunea opiniei publice europene și o va face să-și îndrepteze ochii asupra Macedoniei, unde mișcarea cu caracter turburător, pare a-și fi luat iarăși începutul.

Notificare oficială.

Prin concludul sinodal Nr. 111 dela 1/13 Maiu 1899, cartea „Teoria Dramei” de Dr. Iosif Blaga, s'a admis ca manual de școală pentru școlile noastre medii.

Ceea-ce pe această cale se publică.

Din ședința Consistorului archidieceșan ca senat școlar, ținută în Sibiu la 28 Maiu 1899.

Consistorul Archidieceșan.

NOUTĂȚI

Personal. I. P. S. Domnul arhiepiscop și metropolit al nostru Ioan Mețianu pe la Sămbăta dimineața cu trenul dela orele 7. 45 m. la Brașov spre a sfinți biserică cea nouă din Brașov-Cetate.

Secția ambulantă. În numărul nostru 57 am dat știrea despre înlocuirea „secției naționalităților” prin un anumit „Bucovineanu”, ascuns prin cutare ministeriu. Asupra acestei știri „Egyetértés” dela 13 Iunie aduce următorul entrefilet:

„*Nou organizata secție de naționalități*”. În „Telegraful Român” de Duminecă cetim următorul lucru surprinzător de interesant: (Și reproduce aci notița noastră. Apoi continuă:)

„Ne-am interesat de lucrul și am aflat din isvor destul de bun, că Coloman Széll, la recomandarea unui diarist guvernamental, care actualmente e cel mai cu influință, a însărcinat într'adevăr pe dl Bucovineanu, ca să controleze mișcările de presă și politice ale Românilor, — lucru care până acum era problema desființării „secțiunii de naționalități”, — și desepre rezultat să-i raporteze din când în când. Dl Bucovineanu mai întâi nu este cetățean ungar, al doilea, nesciind nici un cuvânt ungurește, nu cunoșce raporturile noastre de naționalitate; al treilea ca diarist român, în România cu totul necunoscut, e absolut imposibil a-l întrebuința și pentru de-a da informațiuni sigure minis-

trului-președinte ungurese asupra „planurilor de natură mai intimă și mai secretă a politicilor din București”. În fața activității unei „secțiuni de naționalități” organizate în asemenea mod surprinzător și cu așa prevedere înțeleptă, poți în adevăr să privești ori-cine cu îndreptățită... curiozitate.

Ministrul președinte C. Széll însă, declară prin „Kel. Ért.” de ieri, știrea asta dată de noi și după noi de celelalte diare, ca neadeverată.

Esamele de calificare încep negreșit Marți în 8/20 Iunie c. Pentru orientare celor ce nu știau de se vor începe în această zi ori numai în cea următoare.

Maialul școlarilor gr. or. români din Sibiu. A doua zi de Rusalii cele 3 școli elementare gr. or. române din Sibiu (Cetate, sub. inferior și sub. Iosefin) au Maial comun. Intrunirea la 7 ore dim. în seminar. Drumul peste str. Măcelarilor, piață, str. Cisnădiei, în Dumbravă, pavilionul mare. Toți binevoitorii acestor școli, sunt invitați a participa.

Inghet în Iunie. Din comitatul Ciucului primește „Gazeta” știrea, că Luni noptea a fost atât de frig în acelea părți, încât a înghețat pământul. Grânele s'au nimicit total, în urma înghețului. Munții din împrejurime sunt albi de zăpadă.

Iar din Făgăraș i-se scrie la 11 Iun. n.: De Sâmbătă seara a început a ploua și pe aici, după o secetă îndelungată, a plouat și ieri bineșor; iar astăzi dimineața pe bătrânii Carpați, până jos la pole, năua sta ca în dricul iernii. Temperatura încă a scăzut foarte tare; oamenii au îmbrăcat haine de iarnă, căci e frig simțitor. Rele semne pentru sămănături! În zilele trecute o tempestate cu grindină de mărimea nucilor a nimicit o parte însemnată a sămănăturilor, atât de toamnă, cât și de primăvară. Total nimicite au fost însă sămănăturile din hotarul comunei Dridif. Aici oamenii au început a cosi holdele, căci nu mai e nimic de ele. Cucuruzele, cănpile încă au fost rău stricate. Bieții plugari privesc îngrijați la viitor!

Ordinea examenelor, la școala elementară de fete a „Reuniunii femeilor române din Sibiu”, la finea anului școlar 1898/99, e următoarea:

Sâmbătă în 24 Iunie 1899: înainte de amiază: dela orele 8—9 religioase, dela orele 9—10 limba română, dela orele 10—11 comput cu clasele I, II, III și IV. Dela 11—11½ limba maghiară cu clasele I, II, III și IV, dela 11½—12 limba germană cu clasele III și IV și geografia cu clasele III și IV.

Duminea în 13/25 Iunie: La orele 11 a. m. cântări, declamări, încheierea festivă a anului școlar și distribuirea testimoniilor.

Lucrurile de mână ale elevelor sunt espuse în decursul examenului în sala a doua a școlei.

Sibiu, în Iunie 1899.

Direcțiunea.

Un potop gróznic. În seara zilei de 9 Iunie n. asupra Madridului a început să cadă grindină de mărimea ouălor. Fereștrile dela aproape toate locuințele și edificiile au fost sdrobite, simele telegrafice și telefonice rupte, oamenii și animalele cădeau pe strade răniți cu miile! După grindină a început să se reverse pe strade potop de apă, care pe unele locuri avea înălțime de un metru! Madridul n'are aji nici grădini, nici plantațiuni: toate au fost nimicite de grozavul element!

Petrecere de vară, se aranjează în Sebeș-Săseșc Luni a 2-a zi de Rusalii în pavilionul dela hotelul la „Leul de aur”. Venitul curat e destinat în favorul reuniunii „Andreiana”.

Licitatia dela Oprea-Cârțișora, privitor la care s'a publicat un edict în numărul nostru trecut, va avea loc în 17 Iunie n. a. m. la casa comunală din Oprea-Cârțișora, și nu în „16 Iunie” cum s'a tipărit greșit în edictul din cestiune. Pe pag. presentă, se publică de administrație o rectificare.

Posta redacțiunii.

D. M. în Săl. — O. nu mai e în Sibiu, e dus în concediu, deci nu mai spera nimic dela rugarea adresată lui.

Din România

(Curtea la Sinaia) Diarele bucureștene ne vestesc, că Maj. Lor Regele și Regina își vor lua în cursul acestei săptămâni reședința la Sinaia. Regele se va reîntoarce în capitală în ajunul deschiderii corpurilor legiuitoare, iar după cetirea mesagiului de deschidere se va reîntoarce la Sinaia.

(Ploile mult așteptate) După un timp îndelungat de secetă, Duminecă și Luni a ploat, după cum anunță foile de dincolo în tota România. În București și giur a căzut o ploie torențială însoțită de grindină de mărimea alunelor. Temperatura în capitală s'a răcit în urma acesta. La Predeal a nins Duminecă.

Educația sexului frumos.

Disertație citită la serata literară a societății „Petrul Maior” din Pesta, în 4 Maiu n.

Prietinelor mele.

(Urmare)

Ilustră adunare! Ce este femeia? Iată o cestiune mult controversată. Să nu ne adâncim însă în filosofii cu definiții abstracte, să spunem ceea ce fie-care dintre noi vedem și simțim. Femeia este o parte a ființei omenești, care dimpreună cu bărbatul constituie familia; femeia este mama copiilor, ea ne alină durerile, ea ne face fericirea desvârșită, femeia este vraja vieții noastre pământești.

Deschid o parantesă.

Se dice, că un rege din vechime a avut un copil, pe care l'a crescut izolat de tota lumea. Afară de tatăl său, instructorul și câți-va servitori, nu cunoscă pe alt-cineva; știre nu avea despre cele ce se petrec în lume, dar mai ales nu știa că în lumea asta sunt femei. Ajungând băiatul etatea de 20 ani, tatăl său a împodobit o parte a palatului cu toate bogățiile lumii, iar printre obiectele espuse a așezat și câteva femei dintre cele mai frumoase, ce avea la curte. Tânărul condus de instructorul său în această parte a palatului, a rămas încrăcânt de câte i-au văzut ochii. Întrebat seara de tatăl său, că ce i-a plăcut mai mult, îngândurat i-a răspuns tânărul: toate sunt minunate, dar „dracii” aceia nu-mi mai ies din cap. Instructorul îi spusese adevărul, că femeile acelea sunt... „draci”.

Inchid parantesă.

Încă odată, femeia este cimentul care cu o putere magică legă de sine toate elementele societății; și dela o rațională educație a sexului frumos depinde în primul loc fericirea femeii, și apoi a societății în mijlocul căreia este pusă. Și dacă ne vom întreba, în virtutea cărui favor al naturii este dat femeii rolul acesta de frunte în viața omeniei? Apoi fără multă bătaie de cap vom răspunde: în virtutea chemării sale sfinte de mamă.

Cuvântul mamă strălucește pe multe pagini ale istoriei omeniei, unde cei mai mari bărbați ne spun, că mamei lor au să mulțumescă că au fost și că au lucrat. Pedagogul Pestalozzi dice, că icăna mamei se contopesc cu sufletul nostru, ne povățuiesc întru toate împrejurările vieții, devine identică chiar cu conștiința noastră. Cuvântul mamă ne este sfânt tuturor, el este cel mai dulce cuvânt din vocabularul limbei omenești. Mama are în istoria străbunilor nostri, ba chiar și în istoria noastră națională pagini mărețe, cari vor străluci de-apururea ca pilde vii de dragoste de neam și de patrie.

Puterea Romei nu e în stare să înfrângă trufia și simțul de răsunare al sumetului Coriolan, dar preste trupul mamei sale n'are curagiu să treacă. Copilul își dă viața în prețul iubirii de mamă.

Cu evlavie în sufletele noastre rostim cu toții numele mamei lui Stefan cel mare, care cu cuvintele:

„Dacă Tu ești fiul meu,

„Nu ți-s mamă eu,

respinge dela sine pe fiul său bătut, și crează pentru vecie cea mai înaltă alegorie a iubirii de neam și de moșie.

Cuvântul mamă a așezat deci pe fruntea femeii cununa divinității, căci demnitatea omeniei este încredințată în mâinile mamei.

Și dacă un popor datorește cu recunoștință femeilor sale, apoi poporul român dacă până astăzi există verde și plin de viață, cu caracter și individualitate proprie — se mulțumescă femeii române. Părinții nostri veacuri de-arândul, cutropiți de nedreptatea omienilor și de greul vieții, nu mult s'au putut îngriji de avutul nostru național. Femeia română însă a stat neadormită veghiând, ca nimic să nu se pierdă din conținutul vieții noastre naționale. Dela mamele noastre am învățat a ne iubi limba, căci ea ne-a înflăc

cele mai dulci accente, când pleacă preste lăganul nostru ne-a adormit cu: *Nani-nani pușor!*

Tot ce fantasia bogată a poporului a creat, ne-a păstrat femeia română: povești basme, poezie. Dela mamele noastre am învățat istorie, religie; mamele noastre ne-au conservat moravurile, datinile, cântecile, portul și tradițiile, și astfel femeia română a fost în trecut și are să rămână și pentru viitor paladiul naționalității noastre și geniul oeritor al poporului nostru.

Incontestabil, ilustră adunare, că și noi poporul român de câte-va decenii încôce am făcut progrese enorme pe toate terenurile. În urmăre, ar fi să ne simțim bine, să nu mai regretăm timpurile trecute; însă vedem tocmai contrariul. Vedem curente străine manifestându-se în viața noastră națională, simțim cum ne abatem și de și dela moravurile cele bune, nu suntem mulțumiți cu noi înșine, și nemulțumiri acesteia adeseori vedem dându-se espresiune prin tipica frază: „lumea s'a stricat, nu mai e ca mai de mult”.

Da, lumea s'a stricat, pentru-că cine progresază în știință și regresază în moravuri, mai mult dă înderēt, decât înainte.

Și se ne credeți, că esagerez când cu-teza spune, că în mare parte cauza nemulțumirii noastre și a curentelor străine ce vedem ivindu-se în societatea românească, — zace în educația greșită, ce se dă sexului frumos.

„Cestiunea educațiunii și în special educațiunea sexului frumos, este o cestiune vitală de prima ordine, mai ales pentru rezultatele ei binefăcătoare asupra vieții morale a omeniei, rezultate menite a promova organismul social către idealul perfecțiunii omenești”.¹⁾ Istoria ne este mărturie, că cestiunea educațiunii preocupă din timpurile cele mai vechi toate popoarele. Athenienii tindeau ca prin educație să realizeze în copiii lor, frumosul și binele moral; la Romani scopul educațiunii era: *virtus Romana*, iar profundul filosof Kant dice: „Prin educațiune natura omenescă devine din ce în ce mai nobilă, sufletul nostru ni-se umple de o însuflețire înaltă, căci omenimea prin creștere se apropie neconștient către idealul său”.

(Va urma.)

1) Dr. Șpan: *Intrebări pedagogice*.

Voci din public.

Scrisore de mulțumită din America.

Copia scrisorei originale, tradusă verbal românește.

Domnului Franz Wilhelm, farmacist, Neunkirchen, Austria de jos

New-Jork, 18 Mai 1898.

Iubite Domnule!

În Noembrie 12 anul 1895 eram așa de bolnav de reumatism, că am fost silit, să mă pun la pat. Opt luni de zile a trebuit să zac în același loc, fără să mă pot mișca; greutatea corpului mi s'a redus dela 175 lbs la 130 lbs, un semn despre durerile grozave, ce-am avut să îndur în atâția ani. N'am lăsat mai nimic neprobat, însă după ce folosam ceva, așa am auzit de liniments electrice, scalde turcești, și după tot felul de ocupațiuni medicale, nu me simțeam mai bine, așa că ultimul medic ce l'am ocupat mi dăse, că nu primesc mai mulți bani dela mine, pentru-că banii sunt aruncați fără scop.

După ce trecu vreme la mijloc, întâlnii un amic al meu, care-mi spunea de tea Wilhelm pentru curățirea sângelui antiarthritică, antirheumatică, ce-ar fi un mijloc fără greș contra reumatismului. Eu îi povestii din esperențele mele cu alte mijloce, și aveam foarte puțină încredere. Parecă mâna sorții mi-a dictat să scriu la D-Vostră, și că inima mea mai cugeta, că există un mângăitor, care mă curăză. Da, am câștigat convingerea, că există un atare mântuitor. Nu pot exprima în cuvinte durerile cumplite din cei din urmă 3 ani; acum când nu mă mai poate conturba nimic, mă simt ca un copil nou născut în acest moment fără a prețui toate comorile lunii pe lângă tea Wilhelm pentru curățirea sângelui antiarthritică antirheumatică.

Fiți așa buni, domnule, și trimiteți-ne îndată l. C. Q. D. 1 duzină (12) pachete din tea Wilhelm pentru curățirea sângelui antiarthritică antirheumatică.

Dorindu-Vă ce e mai bine în sănătate și viață îndelungată, rămân cu tot respectul.

Iosef M. Gordon, 179 orchard st. New-Jork. [192] 9—9

Se află în toate farmaciile.

Deposit principal: la farmacistul I. G. Molnar, Sibiu.

1589—99

[83] 2—3

CONCURS.

E de ocupat postul de notar cer-cual din Sachsenhausen. Cercul se compune din comunele Săsăuș și Ilimbav, în această din urmă se află însă un post de vice notar.

Emolumentele:

1. Salar 500 fl.
2. Locuință liberă, eventual bani de cuartir 40 fl.
3. Pentru luminat și încălzit 12 fl.
4. Pausal de cancelarie 30 fl.
5. Taxele statorite în statut pentru lucrări de natură privată.

Fiindcă noul notar va fi propus spre denumire de matriculant reg. ung., va primi încă 80 fl.

Petițiunile compuse conform articolului de lege I. din 1883, provădute cu adevărarea cunoscințelor de limbi și scrise cu mână proprie, sunt a se înainta aici până la 25 Iunie n. c. orele 12 din zi.

Nocrichiu, la 6 Iunie 1899.

Protopretorul.

Nr. 2432—899

[84] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de tutor orfanal la magistratul urban al cetății libere regesci Sas-Sebeș, devenit vacant prin abdicare, cu care e împreunat un salar anual de 240 fl. și îndreptățirea la fondul de pensiuine, — se escrie concurs repeșit.

Reflectanții la acest post au a-și așterne rugările lor instruate cu atestatul de botez și calificatiunea teoretică, până în 20 Iunie a. c. direct Ilustrității sale domnului vice-comite al comitatului Sibiu.

Sebeș, în 2 Iunie n. 1899.

Magistratul:

Conrad,
primar.

Dr. Krauss,
protonotar.

A 29. ex 1899 fogarasi tlkvi számhoz.

Árverési hirdetmény kiigazítás.

A fogarasi kir. járásbíróság mint telekkönyvi hatóság által a Mitrea Comisia végrehajtónak Budacu Nicolae alui George végrehajtást szvenedő elleni 60 frt. tőkekövetelés és járulékai iránti végrehajtási ügyében a „Telegraful Roman” 58. ex. 1899. számában közzétett hirdetményben becsuszott nyomdahiba odaigazittatik ki, hogy az árverési határpap 1899. évi junius hó 17-ik napjának d. e. 9 órájára van kitűzve Oprea-Kerczisora községhezánál.

N.-Szeben, 1899. junius hó 14-én.

A „Tel. Rom.” kiadóhivatala.

In Tipografia și Librăria archidiececană, Sibiu, se află de vândare

Sidoxia,

cestiunea dotațiunei archiereului ort. român din Transilvania,

de

Matei Voileanu.

Prețul 30 cr.

Au apărut:

Juvenilia

Proză și versuri

de

Sextil Pușcariu

à 30 cr.

—*—

Julian Devalé

Epigrame

Prețul 50 cr.

Se pot procura dela Librăria archidiececană, Sibiu.